

Марченко Д.О., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Бунда О.М., к.е.н, доц.
Київський національний
університет технологій та дизайну

АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах підвищення ефективності підприємницької діяльності важливим забезпеченням матеріальними ресурсами виробничих процесів та потреб споживачів є запаси. Вони займають домінуючу позицію в складі матеріальних витрат підприємств, а їхня вартість здійснює значний вплив на формування собівартості виготовленої продукції.

Запаси – це активи, які наявні фактично на будь-якому підприємстві. Організація контролю за збереженням та рухом запасів на підприємстві є невід’ємною частиною управління, без якого неможливе досягнення мети функціонування суб’єкта господарювання.

Економічний аналіз - це вивчення економіки і господарської діяльності підприємств. Розвиток економічної науки обумовив виділення економічного аналізу в самостійну галузь.

Фінансовий облік - це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, збереження та надання інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Для забезпечення безперервної роботи виробництва на складах завжди повинні бути в наявності виробничі запаси в межах норми, передбаченої фірми. У складських приміщеннях фірм відбуваються господарські операційні зі збереження виробничих запасів, які надходять, а також їх відпуск у виробництво. Основною умовою для забезпечення збереження власності фірм є контроль на складі за залишками, надходженням та витраченням виробничих запасів в бухгалтерському обліку. [1]

Згідно з п. 4 П(С)БО 9 запасами є активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;

- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Визнавати запаси активами можна тільки в тому випадку, якщо дотримуються такі стандартні умови (п. 5 П(С)БО 9:

- підприємству перейшли ризики і вигоди, пов'язані з правом власності або правом повного господарського відання (оперативного управління) на придбані (отримані) запаси;

- підприємство здійснює управління запасами та контроль над ними;

- існує ймовірність отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з використанням запасів;

- вартість запасів може бути достовірно визначена. [2]

Основні завдання аналізу запасів:

- аналіз складу і структури запасів;

- формування аналітичної інформації, що дозволяє контролювати стан запасів;

- визначення реальної вартості запасів в умовах мінливої кон'юнктури ринку;

- оцінка потреби в джерелах фінансування запасів. [3]

Етапи проведення аналізу виробничих запасів:

- аналіз динаміки та структури запасів;

- аналіз виконання договірних зобов'язань;

- аналіз забезпеченості виробничими показниками;

- аналіз ефективності використання запасів;

- виявлення резервів збільшення обсягів виробництва за рахунок підвищення ефективності використання запасів.[4]

В управлінні запасами підприємства існують такі проблемні аспекти:

- складність у розрахунку норм витрат на одиницю продукції за умов наявності вузьких номенклатурних груп та варіацій виробництва 1 виробу;
- неможливість якісної перевірки фактичного стану запасів на складах без участі експерта;
- складність у виборі оптимального портфеля договірних зобов'язань з постачання запасів;
- підбір економічно виправданих залишків продукції на складі.

З метою уникнення таких складностей та прийняття раціональних управлінських рішень слід постійно аналізувати забезпеченість та ефективність використання запасів.

Використання виробничих запасів у розвитку виробництва є доволі важливими та актуальними аспектами нинішніх днів, тому що ліквідування цих труднощів дуже підіймать продуктивність діяльності підприємства. Таким чином, у сучасних положеннях для забезпечення результативного збільшення виробничого потенціалу філії треба нормалізувати процес визначення первісної вартості матеріальних ресурсів, що забезпечено інформаційними технологіями економічної діяльності підприємства, ввести чітку організацію контрольних процедур руху ресурсів підприємства, поліпшити систему обліку виробничих запасів у частині їх оцінки та документування.

Література

1. Бунда О.М, Войналович Н.М. Особливості застосування методів обліку виробничих запасів. 2017. Вип. 12. С. 105. Режим доступу: https://nonproblem.net/wp-content/uploads/2019/12/2017_12_090.pdf.
2. П(С)БО 9 «Запаси». Затверджено наказом Міністерства фінансів України №246 від 20.10.99 р.
3. Основні завдання аналізу. URL: https://studme.com.ua/11160213/buhgalterskiy_uchet_i_audit/analiz_zapasov.htm.
4. Кащена Н. Б Удосконалення методики аналізу виробничих запасів підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. № 2. С. 128-135.